

Силабус освітнього компонента
Програма навчальної дисципліни

**«Педагогіка і психологія вищої
освіти з методикою
викладання»**

Шифр та назва спеціальності
011 «Освітні, педагогічні науки»

Інститут
ННІ Соціально-гуманітарних
технологій

Освітньо-наукова програма
Освітні, педагогічні науки

Кафедра
Педагогіки та психології управління
соціальними системами імені акад. І.А.
Зязюна

Рівень освіти
Третій (доктор філософії)

Тип дисципліни
Загальна, Обов'язкова

Семестр
1

Мова викладання
Українська

Викладачі, розробники

Резнік Світлана Миколаївна

svitlana.reznik@khpi.edu.ua

Кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки і психології управління соціальними системами ім.акад. І.А.Зязюна НТУ «ХПІ»

Автор понад 100 наукових та навчально-методичних праць.
Курси: «Методи та методологія педагогічного дослідження», «Теорія та методика наукових досліджень», «Лідерство у викладацькій діяльності», «Педагогіка», «Методика викладання загальнонаукових та фахових дисциплін у закладах освіти»

[Детальніше про викладача на сайті кафедри](https://web.kpi.kharkov.ua/ppuss/uk/portfolio-reznik-svitlani-mikolayivni/)

<https://web.kpi.kharkov.ua/ppuss/uk/portfolio-reznik-svitlani-mikolayivni/>

Загальна інформація

Анотація

У результаті навчання за ОК здобувачі ознайомляться з основами педагогіки вищої школи і організації освітнього процесу закладу вищої освіти (ЗВО), усвідомлять особливості проектування методик викладання навчальних дисциплін, методів навчання та елементів дистанційних і цифрових технологій, системи контролю результатів навчання. Особливу увагу приділено психологічним засадам супроводження освітнього процесу та напрямам особистісного самовдосконалення викладачів вищої школи. Вивчення курсу здобувачами забезпечить їх обізнаність в організації та функціонуванні освітнього процесу сучасного

ЗВО, що є основою вищої школи, напрямках його удосконалення і вимогах до професіоналізму викладача.

Мета та цілі дисципліни

Метою є підготовка аспірантів до педагогічної діяльності, формування системних знань щодо вищої освіти, забезпечення загальної теоретичної підготовки у психології вищої школи, надання майбутнім науковцям знань необхідних для розуміння поведінки людини у колективі та застосування засобів її заохочення.

Формат занять

Лекції, індивідуальна самостійна робота. Підсумковий контроль – залік

Компетентності

ЗК08 Здатність дотримуватися етичних принципів та академічної доброчесності у науковій, педагогічній і професійній діяльності.

СК06. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондовому ринку.

Результати навчання

РН07. Вільно презентувати та обговорювати результати своєї наукової діяльності державною та англійською мовами в усній та письмовій формах, розуміти іншомовні професійні, наукові та навчальні публікації з відповідної тематики.

РН08. Застосовувати інноваційні педагогічні технології, формулювати зміст, цілі навчання, способи їх досягнення, форми контролю, нести відповідальність за ефективність освітнього процесу з дотриманням етичних принципів та норм академічної доброчесності.

Обсяг дисципліни

Загальний обсяг дисципліни 90 год.: лекції – 30 год., самостійна робота – 60 год.

Передумови вивчення дисципліни (пререквізити)

немає

Особливості дисципліни, методи та технології навчання

Методами навчання у викладанні навчальної дисципліни «Педагогіка та психологія вищої освіти з методикою викладання» є:

- словесні (бесіда, дискусія, лекція, робота з книгою)
- наочні (ілюстрація практичними прикладами)
- практичні (практичні вправи).

Активні методи навчання, які застосовуються: дискусія, мозковий штурм, проблемні методи, моделювання ситуацій, рефлексивні вправи.

Протягом вивчення дисципліни передбачається робота з тестами перевірки рівня сформованості знань.

Програма навчальної дисципліни

Теми лекційних занять

Тема 1. Педагогіка вищої школи

Педагогіка вищої школи як наука. Предмет педагогіки вищої школи. Категорії педагогіки вищої освіти. Рівні та ступені вищої освіти. Національна рамка кваліфікацій. Компетентнісний підхід та студентоцентричне навчання як особливості сучасної педагогіки вищої школи. Дидактика та виховання. Виховання у вищій школі. Особистість викладача

ЗВО. Структура педагогічної діяльності. Організація педагогом своєї діяльності (самоменеджмент) та пізнавальної діяльності здобувачів освіти. Лідерство викладача. Наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення організації освітнього процесу.

Тема 2. Психологія вищої освіти та самовдосконалення викладача

Професійно-важливі якості педагога. Визначення напрямів саморозвитку, самовдосконалення та планування підвищення професійної кваліфікації протягом життя викладачем. Професійна мобільність у підвищенні кваліфікації та самовдосконаленні. Як людина навчається: сприйняття, увага, пам'ять, мислення, уява. Застосування психологічних засад у викладацькій практиці. Розуміння особистості студента викладачем та забезпечення його розвитку. Мотивація здобувачів освіти. Міжособистісне спілкування та взаємодія в академічному середовищі. Навчальний колектив, розвиток колективу та групові процеси. Психологічне забезпечення удосконалення освітнього процесу.

Тема 3. Методика викладання освітніх компонентів у системі вищої освіти

Проектування методики викладання навчальних дисциплін. Визначення компетентностей та результатів навчання. Методика проведення лекційних занять. Методика проведення практичних занять. Методика проведення лабораторних занять. Самостійна робота студентів у ЗВО. Науково-дослідна робота студентів у системі вищої освіти. Робота з різноманітними джерелами, базами даних та ресурсами при підготовці занять. Методи викладання освітніх компонентів, форми і засоби навчання та їх вибір. Педагогічні технології на сучасному етапі розвитку суспільства: дистанційне навчання та цифрові технології в освітньому процесі. Педагогічний контроль.

Самостійна робота

Тема 1. Педагогіка вищої школи

Опрацювання лекційного матеріалу, самостійна робота із джерелами

Тема 2. Психологія вищої школи та самовдосконалення викладача

Опрацювання лекційного матеріалу, самостійна робота із джерелами. Психодіагностика професійно-важливих педагогічних якостей аспірантами та визначення напрямів власного самовдосконалення

Тема 3. Методика викладання у вищій школі

Опрацювання лекційного матеріалу, самостійна робота із джерелами. Рефлексивна вправа: «Проведення занять у вищій школі»

Література та навчальні матеріали

Основна література

1. Резнік С. Лідерський стиль викладачів вищої школи / С. Резнік // Теорія і практика управління соціальними системами: філософія, психологія, педагогіка, соціологія. – 2019. – № 3. – С. 71-84. <https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/43072>

2. Марцева Л.А. Педагогіка і психологія вищої школи : навч. посіб. / Л.А. Марцева. – Електронні дані. – Житомир: Державний університет «Житомирська політехніка», 2022. – 150 с <http://surl.li/cagfik>

3. Солодовник Т. О. Дидактичні системи та освітні технології у вищій школі [Електронний ресурс] : навч.-метод. посібник / Т. О. Солодовник, Н. В. Серета, О. В. Квасник ; заг. ред. О. Г. Романовський ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". – Електрон. текст. дані. – Харків, 2021. – 176 с. – URI: <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/53056>

4. Педагогіка вищої школи [Електронний ресурс] : підручник / В. П. Головенкін ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. – 2-ге вид., переробл. і доповн. – Електронні текстові дані (1 файл: 3,6 Мбайт). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. – 290 с. <http://surl.li/nwfifc>

5. Мартинець Л. А. Педагогіка вищої школи: опорний конспект лекцій / Л. А. Мартинець. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2019. 40 с. <http://surl.li/cczjbc>

6. Вітвицька С. С., Андрійчук Н. М. Основи педагогіки вищої школи. Житомир: Вид-во ЖДУ, 2019. – 312 с. <http://surl.li/mchksh>
7. Кириченко В.В. Психологія праці та інженерна психологія : навчальний посібник. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2022. 240 с <http://surl.li/fuzayu>
8. Резнік С.М. Методика викладання у вищій школі / Пономарьов О. С., Грень Л. М., Резнік С. М. – Харків: НТУ «ХП», 2016. – 192 с. <http://surl.li/uffko>
9. Сучасні технології навчання і методики викладання дисциплін [Текст]: / Л. В. Лебедик, В. Ю. Стрельников, М. В. Стрельников. – Полтава : АСМІ, 2020. – 303 с. <http://surl.li/qrrci>
10. Стинська В.В. Методика викладання у вищій школі: навчальний посібник. Івано–Франківськ, 2022. 180 с. <http://surl.li/fjslna>
11. Джеджула О.М. Методика викладання у вищій школі: навчальний посібник / Вінниця: ВНАУ, 2020. 208 с. <http://surl.li/trmgli>
12. Педагогіка розуміння як перспективний напрям розвитку вищої освіти [Електронний ресурс] : навч. посібник / О. Г. Романовський [та ін.] ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". – Електрон. текст. дані. – Харків, 2014. – 326 с. – Режим доступу: <http://surl.li/tlikwg>
13. Сбруева А.А. Порівняльна педагогіка вищої школи: національний, європейський та глобальний контексти : навчальний посібник. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2021. 319 с. <http://surl.li/zdwjcy>
14. Виноградова В.С., Юрченко В.І. Психологія вищої освіти: теоретичні та практичні аспекти: навч. посіб. / Вікторія Євгенівна Виноградова, Віктор Іванович Юрченко. – 2-е вид. – Київ: Видавництво Ліра-К, 2020. – 296 с.
15. Кулішов В.С. Дидактика вищої школи: навчально-методичний посібник. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2022. 142 с. <http://surl.li/lwptku>
16. Психічне здоров'я особистості/ С.Д. Максименко, Я.В. Руденко, А.М. Кушнерьова, В.М. Невмержицький. Київ: «Видавництво Людмила», 2021. 438 с. <http://surl.li/vmpqyw>
17. Зливков В.Л., Лукомська С.О. Психологія спілкування педагога: інтегративний підхід [навчальний посібник; 2 видання: розширене та доповнене] / В.Л.Зливков, С.О. Лукомська. – К., Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М., 2018. – 353 с <https://lib.iitta.gov.ua/710858/>
18. Розвиток здатності до професійного самопізнання педагогічних, науково-педагогічних працівників у системі формальної та інформальної освіти:електронний збірник авторських науково-методичних розробок / загальна ред. Я.Л.Швень. – К.: ЦППО, 2019. – 195 с. <https://lib.iitta.gov.ua/724588/>

Додаткова література

19. Методичні вказівки до вивчення навчальної дисципліни «Педагогіка вищої школи» / Уклад.: С.А.Саяпіна, О. Г. Коркішко, А.В.Коркішко. Слов'янськ: ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», 2021. 100 с. <http://surl.li/yrdsae>
20. Мельник Ю. Б. Педагогіка вищої школи: силабус і методичний матеріал: навч.-метод. посіб. Харків : ХОГОКЗ, 2020. 84 с. <http://surl.li/jzifdb>
21. Нестуля О. О., Нестуля С. І., Кононець Н.В. Основи лідерства. Полтава : ПУЕТ, 2020. – 232 с. <http://surl.li/abutkp>
22. Olena Lutsenko and Gregory Lutsenko. Active Learning - Theory and Practice (Активне навчання. Теорія і практика). London, United Kingdom: Croatia, 2022. 176 p. <https://directory.doabooks.org/handle/20.500.12854/90161>
23. Maria Limniou. Educational Technology's Influence in Higher Education Teaching and Learning (Вплив освітніх технологій на викладання та навчання у вищій освіті). Switzerland: MDPI, 2022. 224 p. <https://directory.doabooks.org/handle/20.500.12854/95827>
24. Janne Elo, Michael Uljens. Multilevel Pedagogical Leadership in Higher Education (Багаторівневе педагогічне лідерство у вищій освіті). Switzerland: Springer Nature Switzerland AG, 2024. 207 p. <https://directory.doabooks.org/handle/20.500.12854/138230>

Система оцінювання

Критерії оцінювання успішності аспіранта та розподіл балів

Підсумкова оцінка розраховується як сума балів по таким видам діяльності:

Види діяльності	Бали
1. Психодіагностика власних професійно-важливих якостей	10
2. Аналіз результатів власної психодіагностики та визначення напрямів самовдосконалення	15
3. Рефлексивна вправа «Проведення занять у вищій школі»	30
4. Тестування по дисципліні	45
ВСЬОГО	100

Критерії оцінювання завдань по психодіагностиці: заповнення психодіагностичних методик та самостійне визначення своїх сильних сторін та напрямів самовдосконалення. Самостійність, обґрунтованість проведеного аналізу та послідовність його викладення.

Критерії оцінювання рефлексивної вправи: самостійність, повнота та послідовність викладення, ілюстрація відповіді конкретними прикладами, обґрунтованість.

Підсумковий контроль – залік, диференційована оцінка по якому визначається як сума балів, набраних аспірантом за всі види діяльності

Шкала оцінювання

Сума балів	Національна оцінка	ECTS
90–100	Відмінно	A
82–89	Добре	B
75–81	Добре	C
64–74	Задовільно	D
60–63	Задовільно	E
35–59	Незадовільно (потрібне додаткове вивчення)	FX
1–34	Незадовільно (потрібне повторне вивчення)	F

Оцінювання аналітичної та рефлексивної вправ:

Критерії	Бали Завд. №2	Бали Завд. №3
Самостійно та обґрунтовано виконана вправа, що проілюстрована прикладами. Текст грамотний, послідовно викладений	10-15	24-30
Самостійно та обґрунтовано з прикладами виконана права, що містить деякі неточності та неприципові помилки	5-10	15-23
Поверхове виконання, незначна ілюстративність відповіді прикладами, відповідь містить помилки	1-5	1-14
Завдання не виконано або виконано не самостійно	0	0

Норми академічної етики і політика курсу

Аспірант повинен дотримуватися «Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності НТУ «ХПІ»»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, а при нерозв'язності конфлікту доводиться до співробітників відділу аспірантури.

Нормативно-правове забезпечення впровадження принципів академічної доброчесності НТУ «ХПІ» розміщено на сайті: <http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/akademichna-dobrochesnist/>

Силабус погоджено

Погодження

Завідувач кафедри

Ніна
ПІДБУЦЬКА

Гарант ОНП

Ольга ІГНАТЮК